

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«Види графічних мистецтв»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»
Спеціальність 014 «Середня освіта»
Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «4» вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Види графічних мистецтв
Викладач (-і)	Тетяна Степанівна Гімон
Контактний телефон Викладача	+380509805015
Е-mail викладача	tetiana.himon@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	3 кредитів ЄКТС, 90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	четвер 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Освітній компонент «Види графічних мистецтв» вміщує в собі два модуля, на яких розглянуто традиційний компонент, як : станкову графіку (оригінальна) – твори виконані в єдиному екземплярі, вручну, самостійно, та, або виконану на станку; тиражну графіку – друковану (книжкові ілюстрації); промислову графіку (прикладну) – для оформлення предметів побуту, призначену для повсякденного вжитку в побуті (конверти, марки, етикетки, бланки) ; плакатну графіку: графічні зображення рекламного та агітаційного характеру; комп'ютерну графіку – новий вид графічного мистецтва (створення рисунків за допомогою графічних редакторів), та нетрадиційні технологічні методи графічних зображень, що й використовуються переважно в роботі з дітьми.</p> <p>Володіння цими методами та засобами виразності графіки дозволить майбутнім педагогам в організації проведення занять з образотворчого мистецтва. Саме тому знання, отримані при вивченні курсу, знайдуть практичне застосування при опануванні профілюючих дисциплін, передбачених навчальним планом, таких як рисунок, композиція, декоративно-прикладне мистецтво тощо. Види графічних мистецтв урізноманітнять підхід вчителя до зацікавленості учнем завдання, а також до обрання професійної діяльності в житті. Знання теоретичних законів та використання їх практично у творчих галузях сприятиме розвитку українського компоненту, що так актуально сьогодні. Невід'ємною частиною у навчанні є створення середовища графічних методів та засобів у малюнку, що дозволяє формувати творчу особистість.</p> <p>Матеріал навчального курсу містить системний аналіз щодо створення практичних завдань, підпорядковує послідовність тем відповідно до структури графічних методів та засобів. Це дозволяє студенту використовувати свій досвід та практичні навички у продовженні графічної виразності відповідно до задуму. Так методично-розроблений теоретично-практичний підхід дозволяє студенту опрацьовувати матеріал з послідовним вивченням та розумінням засобів графічного мистецтва. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні пройти етапи створення образу засобами виразності графіки, включаючи послідовність характеру, що визначається специфікою відповідного напрямку вищої освіти.</p> <p>Вивчення освітнього компоненту сприяє в опануванні студентами вмінь та навичок подачі твору графічними методами та засобами, традиційними та новітніми підходами. У Законі України “Про вищу освіту” передбачено, що наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у вищих навчальних закладах є невід'ємною складовою освітньої діяльності і провадиться з метою інтеграції наукової, освітньої і виробничої діяльності в системі вищої освіти. Тому, окреслене коло питань є важливим для засвоєння та набуття практичних</p>	

навичок студентами.

3. Мета та цілі освітнього компонента

Основна **мета** запропонованого курсу полягає у вивченні практичних основ графічного зображення, творчого підходу до створення образу в творах мистецтва, набуття характерної виразності та особистісних підходів в застосуванні набутих знань у практичній роботі. Теоретична частина охоплює питання з історії розвитку графічних мистецтв, види графіки, засоби та методи виразності графіки. На практичних заняттях майбутній педагог формує бачення графічного вираження та вправляється з її засобами в 2D проектуванні. Важливість графічних мистецтв у формуванні української самобутності є беззаперечним фактом

Основними **цілями** вивчення теоретичного та практичного матеріалів є впровадження графіки як виду мистецтва в усі мистецькі компоненти. Засвоєння, вивчення засобів виразності графіки з огляду на практичну послідовність дозволяє користуватись в методичних розробках до уроків з образотворчого мистецтва. Матеріал дозволяє студенту грамотно підійти до навчальної дисципліни з урахуванням використовувати знання й уміння набуті практично в подальшій роботі. Так, кожне нове завдання розраховане на практичні навички з попереднього. Сформовано чіткі визначення тематики, водночас з індивідуальним підходом та створенні власним характерним почерком майбутнього митця та вчителя. А саме джерело з природніх матеріалів, яке індивідуально вибрано студентом, дозволяє трансформувати характерність образів в графічних роботах. Відповідно і притримуватись самого характеру обраного джерела.

Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:

знати:

- історію виникнення та розвитку художньої графіки;
- види графічних мистецтв;
- засоби виразності графіки;
- традиційні техніки виконання;

вміти :

- на практиці застосовувати теоретичні відомості. Досягнути майстерності при виконанні поставлених завдань;
- створювати нові підходи в графічних образах;
- придумувати нетрадиційні техніки виконання;
- реалізовувати задуми практично графічними методами та засобами;
- застосовувати знання та навички в подальших проектах інших компонентів;
- розвинути художню культуру в українському суспільстві та за допомогою художньо - технологічної особливості підпорядкування законів та принципів малюнку вносити позитивні моменти в життя маленьких українців;

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти.

Загальні компетентності.

ЗК 2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

Фахові компетентності.

ФК 1. Здатність застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.

ФК 3. Здатність виявляти й окреслювати мету та завдання педагогічної діяльності, здійснювати проектування процесів навчання й виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання й розвитку учнів.

ФК 4. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові та предметні компетентності, реалізовувати наскрізні змістові лінії засобами навчального предмета та інтегрованого навчання, розвивати критичне мислення.

ФК 8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК 9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Компетентності предметної спеціальності (ПК)

ПК1. Здатність глибоко розуміти класичні та новітні мистецтвознавчі поняття і на їх основі розробляти концептуальні засади образотворення.

ПК2. Здатність застосовувати знання термінології традиційних та цифрових видів образотворчого мистецтва в освітній, науковій і художньо-творчій діяльності.

ПК3. Здатність до оволодіння методологією образотворчої діяльності й засвоєння основ художньої майстерності.

ПК4. Здатність характеризувати історичні віхи еволюції образотворчого мистецтва й адекватно оцінювати наявні артефакти за об'єктивними критеріями їх художності.

ПК5. Здатність добирати ефективні для художньо-творчого розвитку учнів форми, методи, засоби і технології студіювання образотворчого мистецтва.

ПК7. Здатність застосовувати сучасні дослідницькі методи в образотворчій та художньо-педагогічній діяльності.

ПК9. Здатність створювати безпечні умови діяльності суб'єктів художньо-педагогічного процесу в мистецько-освітньому середовищі.

ПК10. Здатність до організації, проведення й оцінки результативності навчально-творчих практик, виховних заходів та виставок творів образотворчого мистецтва

Компетентності предметної спеціальності (ПК)

ПК7. Здатність застосовувати сучасні дослідницькі методи в образотворчій та художньо-педагогічній діяльності.

ПК9. Здатність створювати безпечні умови діяльності суб'єктів художньо-педагогічного процесу в мистецько-освітньому середовищі.

ПК10. Здатність до організації, проведення й оцінки результативності навчально-творчих практик, виховних заходів та виставок творів образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання (РН), спільні для всіх предметних спеціальностей

РН7. Застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності, оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН9. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

РН10. Демонструвати володіння сучасними технологіями пошуку наукової інформації для самоосвіти та застосування її у професійній діяльності.

Програмні результати навчання для предметної спеціальності (ПРН)

ПРН2. Володіти поняттєво-термінологічним тезаурусом образотворчого мистецтва, психологією художньої творчості та художньою педагогікою.

ПРН3. Уміти знаходити й опрацьовувати візуальні і літературні джерела та ефективно використовувати їх в мистецько-освітній, науковій і художньо творчій діяльності.

ПРН4. Уміти аналізувати особливості образного ладу, композиційної побудови та специфіку виражальних і техніко-виконавських засобів творів образотворчого мистецтва.

ПРН5. Володіти технологією роботи з традиційними і сучасними матеріалами образотворчого мистецтва та основами художньої майстерності.

ПРН8. Володіти інформаційними технологіями художньо-педагогічної комунікації та образотворення.

ПРН9. Знати комп'ютерно-графічних технологій та вміти виконувати твори образотворчого мистецтва в цифровому форматі.
 ПРН12. Володіти педагогічним малюнком та демонстраційним обладнанням, дидактичним матеріалом унаочнення уроків образотворчого мистецтва.
 ПРН13. Уміти прищеплювати учням художні цінності традиційних і сучасних напрямів національного образотворчого мистецтва.
 ПРН14. Уміти створювати безпечні умови в мистецько-освітньому середовищі закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин		
Лекції	4		
Практичні заняття	30		
Самостійна робота	56		
Ознаки освітнього компонента			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
1	014 «Середня освіта»	I	нормативний

Тематика освітнього компоненту

Тема	кількість год.		
	лекції ї	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Графіка як навчальна дисципліна в системі художньо-педагогічної підготовки фахівців образотворчого мистецтва.	2		3
Тема 2 Види графічних мистецтв .Технологічні методи та засоби їх реалізацій.	2		3
Тема 3 Створення образу засобами виразності графіки для дітей молодшого шкільного віку. Не традиційні техніки виконання: Монотипія, як образність у графічному просторі Кляксографія. Технологічні моменти Відбитки природними та підручними матеріалами Малюнок піною Ниткографіка Контрольна робота.		10	15
Тема 4 Силует. Пошук та створення зображення за допомогою природнього джерела		4	7
Тема 5. Дудлінг, як виразний засіб в графічному мистецтві. Пошук модульної системи в створенні графічних елементів на білому тлі		4	7
Тема 6. Дудлінг, як виразний засіб в графічному мистецтві . Пошук модульної системи в створенні графічних елементів на темному тлі		4	7

Тема 7. Зентагл, як графічний метод створення стилізованого зображення		4	7
Тема 8. Нейрографіка, як засіб вираження психоемоційного розвантаження в сучасних умовах війни.		4	7

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – екзамен. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 44 балів, Контрольна робота – 10 балів; Тестові завдання / екзамен – 16 балів Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 20 балів Кафедральний огляд – 10 балів
Вимоги до письмових робіт	Контрольна робота – 10 балів Тестові завдання / екзамен – 16 балів Самостійна робота – 10.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 74 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 60 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю - екзамен; Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Кириченко М. А. Основи образотворчої грамоти. Київ: Вища школа, 2002. 190 с.
2. Резніченко М. І. Художня графіка. Тернопіль: навчальна книга – Богдан, 2011. 272 с.
3. Хмельовський О., Костукевич С. Графіка і основи графічного мистецтва: навч. посібник. Луцьк: вид-во ЛДПУ, 2003. 160 с.
4. Шевченко В. Я. Композиція плаката. Харків: Колорит, 2007. 134 с.

Додаткова література

1. Куленко М. Графіка шрифту. Київ: вид-во КНУБА, 2004. 192 с.
2. Куленко М. Авторська накладна графіка. Київ: вид-во КНУБА, 2001. 124 с
3. . 4. Лагутенко О. Нариси з історії української графіки ХХ століття. Київ: Грані-Т, 2007. 168 с.
4. Лесняк В. Акцидентний шрифт. Харків: Колорит, 2004.140 с.
5. Шалаєв Г. П. Вчимося малювати. Київ: Країна мрій, 2002. 124 с.

Викладач: Гімон Тетяна Степанівна,
Старший викладач кафедри методики
викладання образотворчого і
декоративно-прикладного мистецтва та
дизайну